

JESAJA

Inleiding op de profeten deel 1

De aard, het doel en de uitleg van profetie in de Bijbel

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jesaja/inleiding-op-de-profeten-deel-1

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Waarom de profeten moeilijk te begrijpen zijn	2 min	5
2	De profeten binnen de Joodse canon	3 min	6
3	Wat een profeet is	4 min	7
4	Gods Woord is meer dan geschreven tekst	4 min	9
5	Gods spreken als scheppend Woord	3 min	11
6	De oorsprong van profetische Schrift	3 min	12
7	De Schrift zelf onderzoeken en uitleggen	2 min	14
8	Gesproken openbaring en geschreven profetie	2 min	15
9	Daniëls visioen en het latere opschrijven	5 min	17
10	Inspiratie zonder automatisch schrift	4 min	21
11	Het doel van profetie	3 min	23
12	Profeten, predikers en leraren	3 min	24
13	Apostelen, profeten en de canon	3 min	26
14	Voorspellingen als toets voor profeten	2 min	27

15	Zuivere leer als toets voor profeten	2 min	29
16	Profetische uitspraken beproeven	2 min	30
17	Goedgelovigheid rond moderne profetieën	2 min	31
18	Bereidheid om profetie te laten toetsen	1 min	32
19	Het voortbestaan van de gave van profetie	2 min	33
20	Profetie is geen christelijke waarzeggerij	4 min	34
21	Waarom God toekomstige dingen voorspelt	2 min	36
22	Joseph Smith getoetst als profeet	3 min	37
23	Oude talen, culturen en verloren geschiedenis	4 min	39
24	Poëtische vorm en beeldspraak	2 min	41
25	Apocalyptische beelden en hyperbool	3 min	42
26	Geestelijke taal en uitgebeelde boodschappen	2 min	43
27	Typologie en voorafschaduwning	2 min	45
28	Het Nieuwe Testament als sleutel	2 min	46
29	De Geest onthult de betekenis van de profeten	4 min	47

Om verder te lezen

49

1

Waarom de profeten moeilijk te begrijpen zijn

Nu we beginnen met onze studie van de profeten in het Oude Testament, denk ik dat het noodzakelijk is om eerst één inleidende lezing te houden over het hele genre van de profetische literatuur in het Oude Testament. De profetische literatuur in het Oude Testament is voor moderne mensen het moeilijkste deel van de Bijbel om te begrijpen. Het zou me zelfs niet verbazen als die literatuur ook voor de oorspronkelijke lezers moeilijk te begrijpen was. Dat komt door de verscheidenheid aan literaire middelen die worden gebruikt, de dubbelzinnigheid van sommige uitspraken, de onduidelijkheid van veel van wat er wordt gezegd, en zelfs doordat later, toen de vervullingen plaatsvonden, ook die vervullingen onduidelijk waren.

Wanneer moderne lezers de profeten lezen, zitten ze volgens mij veel vaker met de handen in het haar dan wanneer ze de verhalende geschiedenis van het Oude of het Nieuwe Testament lezen. In elk deel van de Bijbel zijn er zeker verborgen zaken die opgehelderd moeten worden. En ik veronderstel niet dat er enig gebied van de Schrift is dat nooit vragen en zelfs verwarring veroorzaakt. Maar ik denk dat de profeten het meest aanleiding geven tot nieuwsgierigheid, onbeantwoorde vragen, verwarring en verbijstering. Daarom denk ik dat dit voor de meeste christenen de minst bekende delen van de Schrift zijn.

Jesaja, Jeremia, Ezechiël en Daniël zijn misschien de profeten die onder christenen het bekendst zijn. Dat komt gedeeltelijk doordat ze zo vaak in het Nieuwe Testament worden geciteerd en er zo vaak op hen wordt gezinspeeld. De Kleine Profeten zijn voor christenen misschien nog minder bekend dan de Grote Profeten. Maar de profetische boeken vormen als groep waarschijnlijk het moeilijkste deel van de Schrift. Die boeken gaan we proberen te onderzoeken en hopelijk zo goed te begrijpen als God ons tijdens onze studie daarvan in staat stelt.

2

De profeten binnen de Joodse canon

De profeten in de Bijbel vormen het tweede gedeelte van de Joodse Tenach, de Joodse canon van het Oude Testament. De Thora, de Wet, de eerste vijf boeken van Mozes, vormt het eerste deel van de Joodse Bijbel. De Profeten vormen het tweede deel. De Joden onderscheiden de Vroege Profeten en de Latere Profeten. Wat de Joden de Vroege Profeten noemen, zijn in feite grotendeels de boeken die wij de historische boeken noemen: Samuel, Koningen, Jozua en Richteren. Wij noemen ze historische boeken. De Joden noemen ze de Vroege Profeten, omdat men ervan uitgaat dat die boeken, hoewel hun inhoud historisch is, geschreven zijn door mannen die profeten waren. Daarom staan ze in de Bijbel. Niet alle geschiedwerken die in de oudheid zijn geschreven, zijn in onze Bijbels terechtgekomen. Maar de historische boeken in onze Bijbel staan daarin omdat de Joden geloofden dat ze door profeten geschreven waren. Daarom noemen ze die boeken de Vroege Profeten.

Wat wij de Profeten noemen — en dan hebben we het over de Grote Profeten en de twaalf Kleine Profeten — noemen zij de Laatste Profeten, of de Latere Profeten. Dat is het gedeelte dat wij gaan bekijken. De Latere Profeten zijn zelf profetische boeken. Ze zijn geschreven door profeten en hun inhoud bestaat voor het grootste deel uit profetie. Jona is een nogal opvallende uitzondering, want dat boek vertelt eenvoudigweg een verhaal. Maar Jona was ook een profeet van wie bekend is dat hij tijdens de regering van Jerobeam de Tweede leefde. Hij wordt genoemd in het boek 2 Koningen.

De eerste vijf profetische boeken in de verzameling van de Latere Profeten zijn Jesaja, Jeremia, Ezechiël en Daniël. Voor ons hoort het boek Klaagliederen daar natuurlijk ook bij. Dat komt doordat men gelooft dat Klaagliederen eveneens door de profeet Jeremia is geschreven. In onze Bijbel staat het alsof het min of meer een aanhangsel bij het boek Jeremia is. Daarna zijn er twaalf Kleine Profeten. Die zullen we in deze specifieke studie niet behandelen, eenvoudigweg omdat we daar geen tijd voor zullen hebben. We mogen al heel blij zijn als we door de Grote Profeten heen komen.

3

Wat een profeet is

Voordat we een van de profeten gaan bekijken, zijn er enkele fundamentele basiszaken waarmee het nuttig zou zijn om eerst vertrouwd te raken, zodat we ons niet op volledig onbekend terrein bevinden. Allereerst zouden we kunnen vragen: wat is een profeet? In het Nieuwe Testament zijn er profeten, maar ze verschijnen niet voor het eerst in het Nieuwe Testament. Ze verschijnen voor het eerst in het Oude Testament. In het Nieuwe Testament hebben we mannen zoals Agabus, die profeten worden genoemd, en ook de vier dochters van Filippus. Filippus de evangelist had vier dochters die profeteerden. Zowel mannen als vrouwen waren dus profeten in de Bijbel, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Paulus zei in 1 Korinthe 11 zelfs het volgende:

Vrouwen in de gemeente konden bidden of profeteren als hun hoofd op de juiste wijze bedekt was.

1 KORINTHE 11

Van vrouwen was dus net als van mannen bekend dat ze profeteerden.

In het Oude Testament zijn er zowel vrouwelijke als mannelijke profeten, maar de overgrote meerderheid bestaat uit mannen. De schriftprofeten, zoals wij hen noemen, waren mannen. Niet alle profeten waren schriftprofeten. Enkele van de grootste profeten, Elia en Elisa, hebben bijvoorbeeld voor zover wij weten nooit boeken geschreven. Elia schreef wel een brief aan een koning, maar we hebben geen boeken die door Elia of Elisa zijn geschreven, hoewel Elia volgens de Joodse opvatting als de vorst van de profeten wordt beschouwd. Er waren dus grote profeten die nooit boeken hebben geschreven. Of, als ze die wel hebben geschreven, zijn hun boeken niet bewaard gebleven. Wat ons rest, is het ontcijferen van de geschriften van enkele profeten die wij de schriftprofeten noemen.

In Numeri 12 was Mozes de eerste en grootste profetische leider van Israël. God had hem uitgekozen om Israël uit Egypte en in de richting van het beloofde land te leiden. Zijn zus Mirjam en zijn broer Aäron waren ook belangrijke mensen. Mirjam had

geprofeteerd, Aäron was de hogepriester, en ze begonnen te denken dat Mozes misschien te veel als enige alle aandacht kreeg als leider, omdat zij ook belangrijk waren. Ze waren ook ontevreden over Mozes vanwege zijn partnerkeuze. Hij was met een Ethiopische vrouw getrouwd, en dit stuitte hen tegen de borst. Ik weet niet of dat kwam doordat ze een heidin was, doordat ze een donkere huidskleur had, of wat de reden ook was. De broer en zus van Mozes maakten bezwaar tegen zijn keuze voor een Ethiopische vrouw. Dus bekritiseerden ze hem. In vers 2 van Numeri 12 zeiden ze:

Zij zeiden: Heeft de HEERE alleen maar door Mozes gesproken? Heeft Hij ook niet door ons gesproken? En de HEERE hoorde het.

NUMERI 12:2

Met andere woorden, waarom zou Mozes hier onze enige leider zijn? God heeft behalve door hem ook door andere mensen gesproken — door ons bijvoorbeeld. God sloeg Mirjam natuurlijk met melaatsheid vanwege deze opstandige woorden. Aäron werd niet met melaatsheid geslagen. We kunnen niet met zekerheid zeggen waarom. Heel mogelijk was dat omdat hij als hogepriester helemaal niet in het priesterschap zou kunnen functioneren als hij melaatsheid had. Hij zou onrein zijn. Mirjam kon gemakkelijker gemist worden, omdat ze geen bijzondere functie vervulde in het bestuur of het godsdienstige stelsel, maar Hij stelde haar als voorbeeld. Mozes deed natuurlijk voorbede voor haar, en haar melaatsheid werd genezen.

Terwijl God Aäron en Mirjam bestrafte, zei God in vers 6:

Hij zei: Luister toch naar Mijn woorden! Als iemand onder u een profeet is, maak Ik, de HEERE, Mij door een visioen aan hem bekend, spreek Ik met hem door een droom.

NUMERI 12:6

Hij zegt vervolgens dat Mozes niet is zoals gewone profeten. God spreekt veel vertrouwelijker, van aangezicht tot aangezicht, met Mozes. Dus ook als Mirjam of Aäron zichzelf als profeten beschouwden, waren ze niet gelijk aan Mozes en moesten ze zichzelf ook niet zo beschouwen.

Maar het punt hier is dat God min of meer definieert wat een profeet is. Over een profeet zegt Hij:

Als Ik een profeet laat opstaan, spreek Ik tot hem in een visioen of een droom.

4

Gods Woord is meer dan geschreven tekst

Dat is niet de enige manier waarop God spreekt, maar de meeste profeten ontvingen dromen en visioenen. Dit waren, zoals wij zouden zeggen, openbaringen van God, bovennatuurlijke openbaringen. Omdat deze openbaringen bovennatuurlijk zijn en van God afkomstig zijn, is er eigenlijk geen grens aan de hoeveelheid informatie en kennis die erin vervat kan zijn, want God weet alles. Dat betekent dat God de toekomst kan vertellen.

Vaak voorzeggen de profetische visioenen en dromen toekomstige gebeurtenissen, maar niet altijd. Vaak zijn de profetische godsspraken helemaal niet voorspellend, maar zijn ze eenvoudigweg Gods Woord tot de mensen. Hierbij moeten we begrijpen wat we bedoelen met Gods Woord.

Ik ben een evangelisch christen. Ik ben opgegroeid in een evangelische gemeente. Ik geloof in de Bijbel als het Woord van God. Niet iedereen doet dat, zelfs niet iedereen die zichzelf christen noemt, maar ik wel. Ik geloof dat de Bijbel het Woord van God is. Maar ik denk dat we ervoor moeten oppassen dat we niet denken dat het gedrukte woord de primaire betekenis is van de uitdrukking ‘het Woord van God’.

Ik werd daar ooit op aangesproken door iemand die naar de radio belde. Hij zei: ‘Waarom noem je de Bijbel het Woord van God, terwijl de Bijbel zegt dat Jezus het Woord van God is?’ Ik zei: ‘De Bijbel is het op Schrift gestelde Woord. Jezus is het mensgeworden Woord.’ Dat is een goed standaardantwoord. Maar achteraf was ik nieuwsgierig. Ik dacht: ‘De volgende keer zal ik wat Schriftplaatsen bij de hand hebben voor zo’n vraag.’

Dus zocht ik alle plaatsen in de Bijbel op waar de uitdrukking ‘het Woord van God’ voorkomt. Geen daarvan verwees naar de Bijbel. Geen daarvan verwees naar geschreven documenten. Het Woord van de Heere kwam tot Jesaja, Jeremia, Elia, Agabus of iemand anders. Wanneer Paulus en de apostelen naar bepaalde steden gingen, predikten ze het Woord van de Heere. Ze predikten het Woord van God, wat het Evangelie betekent. Ze citeerden de Schrift in hun preken. De Schrift maakte deel uit van wat die bevatten, maar hun hele boodschap was het Woord van God.

Paulus zei tegen de Thessalonicenzen toen hij hun schreef:

Daarom danken ook wij God zonder ophouden dat u, toen u van ons het gepredikte Woord van God hebt ontvangen, het ook aangenomen hebt, niet als een mensenwoord, maar (zoals het werkelijk is) als Gods Woord, dat ook werkzaam is in u die gelooft.

1 THESSALONICENZEN 2:13

Met andere woorden, de prediking van Paulus was, zoals hij zei, het Woord van God. Natuurlijk bevatte die inhoud uit de Schrift. We weten dat Paulus, de andere apostelen en Jezus Zelf passages uit de Schrift aanhaalden wanneer ze predikten, om te onderbouwen wat ze zeiden. Maar alles wat deze door God geïnspireerde mannen uitspraken — wanneer een profeet of een apostel sprak — was het doorgeven van het Woord van God.

Soms schreven ze het op. Soms deden ze dat niet. Maar het Woord van God is in de Schrift geen term die hoofdzakelijk wordt gebruikt om over de Bijbel te spreken. Wanneer wij zeggen dat de Bijbel het Woord van God is, bedoelen we dat Gods Woord tot bepaalde mannen en vrouwen kwam. Maar in dit geval namen mannen wat God hun vertelde en schreven ze het op. Niet iedereen tot wie God sprak, schreef echter op wat Hij zei. En de mannen die wel schreven, schreven niet alles op wat ze hoorden.

Toen Johannes op het eiland Patmos was, hoorde hij zeven donderslagen. Hij stond op het punt die op te schrijven. Hem werd gezegd dat hij die niet moest opschrijven. Dat mocht niet worden opgeschreven, dus alleen hij wist wat er werd gezegd. Het was het

Woord van God, maar het werd nooit opgeschreven.

5

Gods spreken als scheppend Woord

Wat is het Woord van God dan? Het Woord van God is dat waardoor de hele wereld en het heelal zijn geschapen. In Psalm 33:6 staat:

Door het Woord van de HEERE is de hemel gemaakt, door de Geest van Zijn mond heel hun legermacht.

PSALMEN 33:6

Drie verzen later staat dat Hij sprak en het was er. Hij gebod en het stond vast, in Psalm 33, vers 6 en 9:

Hij sprak en zo gebeurde het. Hij gaf het bevel en het stond vast, God spreekt dus. Gods spreken is Zijn Woord, net zoals je mijn woorden hoort omdat ik spreek. Als God spreekt, is wat Hij spreekt Zijn Woord. En spreekt Hij uitsluitend door de bladzijden van de Schrift? Nee, hoewel dat voor ons een van de betrouwbaarste plaatsen is om Gods Woord te vinden en te weten dat het werkelijk Zijn Woord is.

Een van de problemen is dat, als God inderdaad spreekt, niet iedereen het zal herkennen. In Johannes 12 sprak er zelfs een stem uit de hemel tot Jezus, en sommigen zeiden dat het had gedonderd. Niet iedereen herkende het zelfs maar als het Woord van God. Aan de andere kant krijgen we soms indrukken die we het Woord van God noemen, en denken we dat God spreekt, terwijl dat soms niet zo is. Veel mensen hebben mij dingen verteld die God hun zou hebben gezegd. Toen ik die hoorde, wist ik dat God ze hun niet had verteld, eenvoudigweg omdat wat ze zeiden niet waar was of niet Schriftuurlijk was, of iets dergelijks.

Met andere woorden, God spreekt ook buiten de Schrift. Maar alleen in de Schrift weten we meteen wanneer we iets zien: „Dit is het Woord van God.” We weten dat God op betrouwbare wijze tot Mozes, Elia, Elisa, Jesaja en Jeremia sprak, tot deze mannen,

door Jezus en door de apostelen. Wanneer we lezen wat zij hebben geschreven, weten we dat wat we lezen het opgeschreven Woord van God is. Maar voordat het werd opgeschreven, was het al het Woord van God: Gods spreken tot hen.

Toen Jezus in de woestijn door de duivel werd verzocht, zei Hij:

Hij verootmoedigde u, Hij liet u hongerlijden en Hij liet u het manna eten, dat u niet kende en ook uw vaders niet gekend hadden, om u te laten weten dat de mens niet alleen van brood leeft, maar dat de mens leeft van alles wat uit de mond van de HEERE komt.

DEUTERONOMIUM 8:3

Natuurlijk citeerde Jezus bij die gelegenheid de Schrift tegenover satan. Het vers dat Hij citeerde, komt uit Deuteronomium 8:3, waar God met die woorden ongetwijfeld naar Zijn geschreven wetten verwees. Hij zei echter niet: ieder woord dat God heeft opgeschreven, maar ieder woord dat uit de mond van God voortkomt.

6

De oorsprong van profetische Schrift

Wanneer we over het Woord van God spreken, hebben we het over dat wat God door Zijn Geest meedeelt. In 2 Petrus 1 staat dat de Schriften zo tot stand zijn gekomen. In 2 Petrus 1:20 zei Petrus:

Dit moet u allereerst weten, dat geen enkele profetie van de Schrift een eigenmachtige uitleg toelaat;

2 PETRUS 1:20

Deze uitspraak is verkeerd begrepen. Ik denk dat de rooms-katholieken de eersten waren die er de verkeerde betekenis aan gaven, en protestanten zijn nauwelijks ooit losgekomen van de verkeerde betekenis die de katholieken eraan gaven:

Geen enkele profetie in de Schrift kun je naar eigen inzicht uitleggen.

De rooms-katholieke uitleg van dat vers is dat niemand zijn eigen begrip van de Schrift mag vormen. Hij moet het van de bisschoppen en de pausen krijgen, omdat gewone mensen niet slim genoeg of geestelijk genoeg zijn om de Schrift op de juiste manier uit te leggen. Daarom verkeer je in gevaar als je zelf begint na te denken wanneer je de Bijbel leest.

Protestanten maakten zich daarvan los en zeiden: „Nou, Luther mag zelf nadenken.” Maar toen Luther eenmaal was begonnen, was hij de laatste man die zelf mocht nadenken. Toen kwamen de wederdopers, en hun leiders mochten zelf nadenken, maar niemand na hen. Toen kwamen Wesley en de anderen, en alle kerkgenootschappen. Ze erkenden dat hun leider, die zich had losgemaakt van de eerdere beweging waarvan hij deel uitmaakte, best zelf mocht nadenken. Maar als je eenmaal binnen de beweging bent, moet je niet meer zelf nadenken.

Bijna elke protestantse groep citeert dit vers dus nog steeds:

Geen enkel Schriftgedeelte kun je naar eigen inzicht uitleggen.

„Je mag de Schrift niet zelf uitleggen.” Ze begrijpen het hele vers verkeerd. Ze zouden het correct moeten uitleggen. Petrus legt vervolgens uit wat hij bedoelt. Hij zegt niet dat geen enkel Schriftwoord bestemd is voor of onderworpen moet worden aan persoonlijke uitleg. Hij zegt dat geen enkel Schriftwoord „uit” persoonlijke uitleg voortkomt. „Uit” betekent „afkomstig van”. Geen enkel Schriftwoord vindt zijn oorsprong in de persoonlijke uitleg van een mens. De spreker baseert dit woordspel op de Engelse formulering „of any private interpretation”; in de aangehaalde HSV-tekst is die formulering niet rechtstreeks zichtbaar.

Hij heeft het over de profeten die schreven. Ze gaven je niet hun ideeën. Ze gaven niet hun eigen uitleg van de feiten om hen heen en van de richting waarin zij dachten dat de ontwikkelingen zouden gaan. Ze gaven niet hun mening. De Schrift is niet voortgekomen uit de persoonlijke uitleg van mensen. Hij zegt:

want de profetie is destijds niet voortgebracht door de wil van een mens, maar heilige mensen van God, door de Heilige Geest gedreven, hebben gesproken.

2 PETRUS 1:21

7

De Schrift zelf onderzoeken en uitleggen

Petrus vertelt ons dus waar de Schrift vandaan kwam. Hij vertelt je niet wat je wel of niet met de Schrift mag doen. Hij verbiedt mensen niet om de Schrift te interpreteren. Hoe zou dat ook kunnen? Je interpreteert elk woord dat je iemand hoort uitspreken en elke zin die je in een tijdschrift, een boek of de Bijbel leest. Je moet het interpreteren, anders zijn het alleen maar zwarte tekens op een bladzijde. Je moet er betekenis aan toekennen. Dat is interpretatie.

Wij zullen de Schrift interpreteren, maar je hoeft mijn interpretatie niet te geloven, tenzij die juist is. Je moet het zelf nagaan. Natuurlijk ben je er zelf verantwoordelijk voor dat je de Schrift interpreteert en begrijpt. Daarom namen de Bereeërs, toen ze Paulus hoorden spreken, niet zomaar aan wat hij zei, maar onderzochten ze dagelijks de Schriften om te zien of de dingen die hij zei inderdaad zo waren. Er staat:

En dezen waren edeler van gezindheid dan die in Thessalonica, want zij ontvingen het Woord met grote bereidwilligheid en onderzochten dagelijks de Schriften om te zien of die dingen zo waren.

HANDELINGEN 17:11

Dat betekent dat ze hem zo goed als ze konden toetsten aan hun begrip van de Schrift, om te zien of dat inderdaad was wat die betekende. Ze waren aan het interpreteren, en dat moesten ze ook doen. Ze waren edelmoediger dan de Thessalonicenzen, staat er in Handelingen 17:11.

Ik geloof dat het Handelingen 17:11 is. In elk geval gingen de Bereeërs het zelf na. Het is de bedoeling dat je oordeelt. Het is de bedoeling dat je alles beoordeelt wat je hoort. Als iemand zegt: ‘Dit is wat de Bijbel betekent’, dan heb je alle recht om te zeggen: ‘Ik weet niet of dat inderdaad betekent wat jij zegt. Ik hoor wat je zegt. Nu ga ik het zelf na en kijken of ik denk dat je gelijk hebt.’

Maar Petrus zegt dat heilige mannen van God spraken zoals de Heilige Geest hen ertoe bewoog te spreken. Let erop dat Petrus niet zegt dat ze schreven zoals de Heilige Geest hen ertoe bewoog. Dat is interessant. Petrus spreekt erover hoe het Woord van God tot de profeten kwam, en zij spraken. Veel van wat zij spraken, maar niet alles, werd opgeschreven. We mogen ons heel gelukkig prijzen dat een grote hoeveelheid van hun woorden is opgeschreven, maar ze hebben daarnaast ongetwijfeld nog veel meer gesproken.

8

Gesproken openbaring en geschreven profetie

Jesaja had bijvoorbeeld waarschijnlijk een bediening van ongeveer vijftig jaar. We hebben 66 hoofdstukken van zijn geschriften. Ik kan nauwelijks geloven dat dit alles is wat hij in vijftig jaar ooit heeft gesproken. Je kunt het in één dag uitlezen. Hij moet dus óf dezelfde dingen vele malen hebben gepreekt, óf vele andere dingen die niet zijn vastgelegd. Maar wij hebben genoeg. Petrus zei dat wij door het Woord van God alles hebben ontvangen wat nodig is voor leven en godsvrucht. [Vertalersnoot: 2 Petrus 1:3 verbindt dit in de Bijbeltekst met Gods goddelijke kracht en de kennis van Hem, niet met „het Woord van God”.] God heeft dus blijkbaar van de profetische geschriften voor ons bewaard wat wij moesten weten.

Maar wanneer we de geschriften van een profeet lezen, lezen we de geschriften van iemand die een bijzondere openbaring van God ontving. In Numeri 12:6 noemt Hij dromen en visioenen, heel gebruikelijke manieren waarop profeten van God hoorden. Soms staat er alleen dat het Woord van de Heere kwam, waarna zij doorgaven wat wij een godsspraak noemen.

Wanneer een profeet een godsspraak uitspreekt, is het alsof hij op de een of andere manier onder de invloed van de Heilige Geest komt. Er wordt ons nooit precies uitgelegd op welke manier dat gebeurde, of wat een profeet zelf daadwerkelijk ervoer wanneer hij het Woord van God ontving. Ik vermoed dat dit niet voor iedereen hetzelfde was, maar het lijkt erop dat profeten soms in trance raakten. Op andere momenten raakten ze blijkbaar niet in trance, maar hadden ze gewoon de last van de Heere op hun hart. God stelde hen dan in staat die uit te spreken zoals Hij wilde dat die werd gebracht. Of ze zagen een droom en een visioen, en brachten daar vervolgens verslag van uit.

9

Daniëls visioen en het latere opschrijven

Daarom maak ik onderscheid tussen hun spreken en hun schrijven. Daniël

zegt bijvoorbeeld:

Ik zag in dat visioen — het gebeurde namelijk toen ik het zag, dat ik in de burcht Susan was, die zich in het gewest Elam bevindt — ik zag nu in dat visioen dat ik bij het Ulaikanaal was. Ik sloeg mijn ogen op, en ik zag, en zie, er stond een ram voor het kanaal. Hij had twee hoorns. Die twee hoorns waren hoog, maar de ene was hoger dan de andere, en de hoogste kwam het laatst tevoorschijn. Ik zag dat de ram met de hoorns naar het westen stootte, naar het noorden en naar het zuiden. Geen enkel dier kon tegen hem standhouden, en er was niemand die uit zijn macht kon redden. Hij deed naar eigen goeddunken en maakte zich groot. Ik bleef opletten — en zie, er kwam een geitenbok aan, vanuit het westen, over heel het aardoppervlak, zonder de aarde aan te raken. De bok had tussen zijn ogen een opvallende hoorn. Hij kwam tot bij de ram met de twee hoorns, die ik had zien staan voor het kanaal, en schoot met zijn grimmige kracht op hem af. Ik zag hoe hij, vlak bij de ram gekomen, zich tegen hem verbitterde, de ram een stoot gaf en zijn beide hoorns brak. In de ram was geen kracht om tegen hem stand te houden. De bok wierp hem tegen de grond en vertrapte hem, en er was niemand die de ram uit zijn macht kon redden. De geitenbok maakte zich uitermate groot. Maar toen hij machtig geworden was, brak de grote hoorn af en in plaats daarvan kwamen er vier opvallende op, overeenkomstig de vier wind streken van de hemel. Uit één ervan kwam een kleine hoorn tevoorschijn, die uitzonderlijk groot werd, naar het zuiden toe, naar het oosten toe en naar het Sieraad land toe. Hij werd groot, tot aan het leger van de hemel. Van dat leger, namelijk van de sterren, liet hij er

sommige ter aarde vallen en vertrapte ze. Hij maakte zich groot tot aan de Vorst van dat leger. Het steeds terugkerende offer werd aan Deze ontnomen en Zijn heilige woning neergeworpen. En het leger werd overgegeven vanwege de afvalligheid tegen het steeds terugkerende offer, en hij wierp de waarheid ter aarde. Hij deed het en het gelukte. Toen hoorde ik een heilige spreken, en een heilige zei tegen de Ongenoemde Die sprak: Hoelang zal het visioen van het steeds terugkerende offer en de verwoestende afvalligheid gelden, en hoelang zal zowel het heiligdom als het leger overgegeven worden om vertrappt te worden? Hij zei tegen mij: Tot tweeduizend driehonderd avonden en morgens. Dan zal het heiligdom in rechten hersteld worden. Het gebeurde, toen ik het visioen zag — ik, Daniël — dat ik het probeerde te begrijpen. En zie, er stond iemand voor mij met het uiterlijk als van een man. En ik hoorde een stem van een Mens tussen de oevers van de Ulai. Hij riep en zei: Gabriël, laat hem daar het visioen begrijpen! Hij kwam naast de plaats staan waar ik stond. Toen hij kwam, werd ik door angst overvallen, en ik wierp me met het gezicht ter aarde. Toen zei hij tegen mij: Begrijp, mensenkind, dat het visioen betrekking heeft op de tijd van het einde. Terwijl hij met mij sprak, viel ik in een diepe slaap, met mijn gezicht op de grond. Toen raakte hij mij aan en liet mij opstaan op de plaats waar ik gestaan had. En hij zei: Zie, ik laat u weten wat er zal gebeuren aan het einde van deze periode van gramschap, want op de vastgestelde tijd zal het einde er zijn. De ram met de twee hoorns die u gezien hebt, dat zijn de koningen van Medië en Perzië. En de harige geitenbok is de koning van Griekenland, en de grote hoorn die tussen zijn ogen zat, dat is de eerste koning. En dat die afbrak en er vier voor in de plaats kwamen: vier

koninkrijken zullen uit dat volk ontstaan, maar zonder de kracht ervan. Aan het einde van hun koningschap, wanneer de afvalligen de maat hebben volgemaakt, zal er een meedogenloze koning opstaan, bedreven in slinkse streken. Zijn kracht zal groot worden, maar niet door eigen kracht. Op wonderlijke wijze zal hij verderf aanrichten, het zal hem gelukken, hij zal het doen. Machtigen zal hij te gronde richten, ook het heilige volk. Door zijn sluwheid zal hij het bedrog onder zijn hand doen slagen. Hij zal zich in zijn hart verheffen. In hun zorgeloze rust zal hij velen te gronde richten. Ja, tegen de Vorst der vorsten zal hij opstaan, maar zonder mensen hand zal hij gebroken worden. Wat betreft het visioen van de avond en de morgen, wat gezegd is, dat is de waarheid. En u, houd het visioen geheim, want er komen nog vele dagen vóór het gebeuren zal. Ik, Daniël, kon niet meer en was enige dagen ziek. Daarna stond ik op en deed ik weer mijn werk voor de koning. Ik was verbijsterd over het visioen, maar niemand merkte het.

DANIËL 8:2-27

10

Inspiratie zonder automatisch schrift

We moeten aannemen dat wat hij ontving het Woord van God was, aangezien het een openbaring van God was. Hij schreef het later op, toen hij daar zelf tijd voor had. We weten niet of hij onder een bijzondere invloed kwam toen hij zijn ganzenveer in de inkt doopte en begon te schrijven. We nemen aan dat hij zich goed genoeg herinnerde wat God had gezegd en wat hij had gezien. Hij zegt:

In het eerste jaar van Belsazar, de koning van Babel, had Daniël op zijn bed een droom en kreeg hij visioenen voor ogen. Toen schreef hij de droom op. De kern van de zaken omschreef hij als volgt: Daniël nam het woord en zei: 's Nachts in mijn visioen keek ik toe, en zie, de vier winden van de hemel zweepten de grote zee op, en vier grote dieren stegen op uit de zee, die van elkaar verschilden.

DANIËL 7:1-3

Ik denk niet dat hij in zijn slaap aan het schrijven was. Ik denk dat hij zich de droom bij het wakker worden duidelijk herinnerde en die kon opschrijven.

Wat ik hiermee zeg, is dat er voor zover ik weet geen magie aan te pas kwam. Misschien is 'magie' een te grof woord, maar ik weet niet of er iets bovennatuurlijks gebeurde op het moment dat hij de pen op het papier zette. Soms stellen we ons voor dat de Bijbel bijna door middel van automatisch schrift is geschreven, als een soort occult verschijnsel waarbij iemand slechts als een dictafoon voor de geesten fungeert, of in dit geval voor de Heilige Geest. Daar is in de Bijbel geen bewijs voor.

De profeten hebben ieder hun eigen persoonlijkheid, hun eigen woordenschat en hun eigen favoriete uitdrukkingen die ze gebruiken. Jesaja is anders dan Jeremia. Zijn persoonlijkheid is anders. Zijn favoriete uitdrukkingen zijn anders. Ezechiël is heel anders en veel herhalender dan alle andere profeten. Iedere profeet ontving een openbaring van God, hetzij door een droom of visioen, hetzij door een zalving om een

godsspraak uit te spreken, of iets dergelijks, en sprak de woorden van God uit. Maar ze spraken in hun eigen taal. Ze spraken in hun eigen idioom. Ze spraken vanuit hun eigen persoonlijkheid. Met andere woorden, hun persoonlijkheid werd niet uitgeschakeld.

Het is niet zo dat elk woord dat we hebben rechtstreeks van de Heilige Geest komt, alsof de zinnen door de Heilige Geest Zelf zijn geformuleerd. Als dat zo was, zou Zijn persoonlijkheid bij alle profeten hetzelfde zijn. Het is immers dezelfde Heilige Geest. Als alleen de persoonlijkheid van de Heilige Geest erbij betrokken was, dan zou er vermoedelijk in alle geschriften van de profeten eenzelfde persoonlijkheid naar voren komen, met een vergelijkbare woordenschat enzovoort. Maar de persoonlijkheden van de mannen spelen duidelijk een grote rol.

Wat zij schreven, was wat God aan hen had geopenbaard. Maar hun literaire stijl kan bijvoorbeeld in zeer grote mate zijn voortgekomen uit hun eigen literaire begaafdheid. Jesaja wordt beschouwd als een van de meest literair begaafde schrijvers van de Schriften. Hij wordt beschouwd als een van de grootste dichters die überhaupt enige vorm van literatuur hebben geschreven. Bijna alle profeten schreven in dichtvorm, en sommigen van hen waren betere dichters dan anderen. Maar wat zij schreven, was wat God hun liet zien, wat God aan hen openbaarde.

Daarom lijkt het erop dat wat zij schreven in veel gevallen in hun eigen woorden was. Maar de gedachten die zij doorgaven, waren de gedachten die hun op bovennatuurlijke wijze waren geopenbaard. Daarom bevatten die Gods boodschap aan de mensen tot wie zij spraken en aan wie zij schreven.

11

Het doel van profetie

Wat is het doel van profeten? Waarom gaf God profeten aan Zijn volk? Volgens 1 Korinthe 14:3 spreekt een profeet tot opbouw, aansporing en vertroosting van Gods volk:

Wie echter profeteert, spreekt tot mensen woorden van opbouw en vermaning en troost.

1 KORINTHE 14:3

Paulus verwijst hier naar de nieuwtestamentische gave van profetie. Hij spreekt over het gebruik van profetie in de gemeente.

Ik moet verduidelijken dat veel mensen van mening zijn dat een oudtestamentische profeet aanzienlijk verschilde van nieuwtestamentische profeten. Je zult leraren vaak horen zeggen dat oudtestamentische profeten zich voornamelijk bezighielden met het voorzeggen van de toekomst, terwijl nieuwtestamentische profeten zich voornamelijk bezighielden met verkondigen. Ik denk dat de woorden ‘foretelling’ en ‘forthtelling’ gekozen zijn omdat ze ongeveer hetzelfde klinken. Maar de tweede categorie is eenvoudigweg het verkondigen van Gods boodschap.

Met andere woorden, bijna alle boeken over profetie die ik heb gelezen, zeggen dat de oudtestamentische profeten in hun optreden voorspellend waren, terwijl de nieuwtestamentische profeten meer leken op predikers die preken hielden en niet zozeer dingen voorspelden. Ik veronderstel dat degenen die dat zeggen, proberen uit te leggen waarom ze geen profeten in hun gemeenten hebben. Dat kan zijn omdat de Heilige Geest niet werkzaam is in hun gemeenten, of omdat ze de Geest uitblussen. Ik weet het niet zeker.

Ik moet zeggen dat ik in geen enkele gemeente zoveel echte profetie zie als Paulus volgens mij in de gemeenten zag. Hij wilde het aantal profeten dat tijdens een samenkomst sprak, beperken tot slechts twee of drie. Ik weet niet of ik in tien jaar

tijd twee of drie echte profeten heb gehoord. Ik denk dat ik er een paar heb gehoord, maar er zijn ontzettend veel profeten die op mij niet als echt overkomen, maar slechts als ambitieus.

Hoe dan ook, dit onderscheid werkt als je een gemeente zonder profeten hebt. Je kunt zeggen: 'Nou, in het Nieuwe Testament is profetie niet voorspellend. Profetie in het Nieuwe Testament is gewoon prediking, gewoon het verkondigen van de boodschap van God.' Dat is mooi overzichtelijk, maar het is gewoon niet Bijbels.

Als je de oudtestamentische profeten leest, zoals wij zullen gaan doen, zul je merken dat een betrekkelijk klein deel van wat zij schreven voorspellend is. Wat is het grootste deel dan? Prediking. De oudtestamentische profeten besteedden veel meer tijd aan terechtwijzen, waarschuwen, oproepen tot bekering en prediken, en tussendoor namen ze voorspellingen in hun geschriften op. Het zou dus beslist een verkeerde benaming zijn om te zeggen dat oudtestamentische profetie voornamelijk uit voorspellingen bestaat. Voorspelling komt erin voor, maar vormt niet de voornaamste inhoud.

12

Profeten, predikers en leraren

Hoe zit het met nieuwtestamentische profeten? We hebben niet veel voorbeelden van hun onderwijs, maar we hebben er één in het boek Handelingen. Er is één man die een profeet wordt genoemd en van wie het profeteren een paar keer voor ons is opgetekend: Agabus. De eerste keer voorspelde hij dat er een hongersnood zou komen. De tweede keer voorspelde hij dat Paulus door de Joden gebonden zou worden wanneer hij in Jeruzalem kwam. Hij was een voorspellende nieuwtestamentische profeet. We weten zelfs helemaal niet of hij ooit heeft gepredikt.

Als we dus willen beweren, zoals leraren bijna altijd doen, dat er een verschil bestaat tussen oudtestamentische en nieuwtestamentische profeten, namelijk dat de ene groep voorspellend is en de andere verkondigt, dan is het precies het omgekeerde van wat gewoonlijk wordt gezegd. De oudtestamentische profeten waren voornamelijk

predikers die soms dingen voorspelden. Wat de nieuwtestamentische profeten betreft: de twee gevallen die we kennen, waren voorspellingen. Agabus voorspelde dingen. We weten niet of hij ooit een preek heeft gehouden.

Mijn gedachte is dat alle profeten onder inspiratie eenvoudigweg uitspreken wat God te zeggen heeft, en in dat opzicht verschillen ze van leraren. Een leraar is geen profeet, hoewel ik veronderstel dat een profeet soms enig onderwijs kan geven. Maar de waarheidsaanspraak van de woorden van een leraar verschilt van die van de woorden van een profeet.

De Bijbel duldt bijvoorbeeld absoluut geen valse profeten: mensen die in de Naam van de Heere spreken, terwijl het niet uitkomt. Zij moeten worden gestenigd. Een leraar die een leer onderwijst die niet helemaal juist is, terwijl hij denkt dat die wel juist is — laten we zeggen dat hij een verkeerde opvatting heeft over de opname of een verkeerde opvatting over predestinatie — hoeft niet naar buiten te worden gebracht en te worden gestenigd. Hij maakt voor zijn woorden niet dezelfde soort aanspraak op waarheid als een profeet.

De profeet beweert uit de aard van zijn optreden dat hij een rechtstreekse openbaring van God heeft en die volkomen nauwkeurig aan je doorgeeft. De aanspraak op waarheid van een leraar is: 'Ik lees de Bijbel en probeer die net als jij te doorgronden, en dit is wat die volgens mij betekent.' Een profeet was werkelijk iemand wiens woorden op een directere manier de woorden van God waren. Ik weet eigenlijk niet of de profetische bediening in het Nieuwe Testament veel verschilde van de profetische bediening in het Oude Testament. Het verschil is alleen dat de bediening in het Nieuwe Testament meer gericht was op het onderwijs van de apostelen dan op het profetische.

Er zijn profeten in het Nieuwe Testament, maar Paulus zegt dat God in de eerste plaats apostelen gaf en in de tweede plaats profeten:

God nu heeft sommigen in de gemeente een plaats gegeven: ten eerste apostelen, ten tweede profeten, ten derde leraars, vervolgens krachten, daarna genadegaven van genezingen, vormen van hulpverlening, bestuurlijke gaven, allerlei talen.

1 KORINTHE 12:28

13

Apostelen, profeten en de canon

In het Oude Testament werden alle boeken als profetisch beschouwd. Ze waren door profetische mannen geschreven. Het zijn niet allemaal profetische boeken, maar men denkt dat ze geschreven zijn door profetische mannen, door profeten. In het Nieuwe Testament is geen enkel boek door een profeet geschreven, behalve Openbaring. Maar de man die dat schreef, was waarschijnlijk ook een apostel. De boeken van het Nieuwe Testament zijn geschreven door apostelen, niet door profeten. Hoewel er in de tijd van het Nieuwe Testament profeten waren, hebben zij geen boeken voor ons geschreven. De apostelen deden dat wel.

Sinds de tijd van Christus kwam het Woord van de Heere voornamelijk tot ons door de apostelen, de mannen die daarvoor waren aangesteld. De apostelen beweerden niet dat ze profeten waren. Ze beweerden niet:

Dit zegt de Heer.

De profeten in het Oude Testament zeiden:

Dit zegt de Heer, en ze spraken alsof zij God waren. Ze spraken in de eerste persoon, als God Die sprak. De apostelen deden dat niet. De apostelen spraken net zoals jij en ik over God spreken. Ze spraken over God in de derde persoon, niet in de eerste persoon. Het is een iets andere manier waarop God Zijn Woord geeft.

Maar er waren profeten in het Nieuwe Testament. Ze leken alleen niet zo op de voorgrond te staan als de apostelen. Sommige mensen zeggen dat er na de tijd van de apostelen geen gave van profetie meer zou moeten zijn. Want als er tegenwoordig een echte gave van profetie is, wie weet? Misschien voegen mensen dan meer boeken aan de Bijbel toe. Waarom? Niemand met de gave van profetie heeft in de tijd van het Nieuwe Testament een boek van de Bijbel geschreven. Waarom zouden ze dat nu wel doen?

De gave van profetie in het Nieuwe Testament, en voor het grootste deel ook in het Oude Testament, was gericht tot de gemeenschap waarin de profeet leefde. In het geval van Agabus bijvoorbeeld, in het Nieuwe Testament, sprak hij heel actuele dingen over een hongersnood die zou komen en over het feit dat de gemeente waarmee hij sprak een collecte moest houden en hulp moest sturen naar de gemeente in Jeruzalem, of dat Paulus gebonden zou worden. Dat zijn persoonlijke profetieën. Hij hoeft geen boek te schrijven voor de hele gemeente. Zijn profetieën zijn bestemd voor afzonderlijke personen en plaatselijke gemeenten, terwijl de apostelen schreven voor de gemeente als geheel. Daarom staan hun boeken in de Bijbel. In de tijd van het Nieuwe Testament waren er waarschijnlijk veel profeten. Paulus zegt immers:

En laten twee of drie profeten spreken, en laten de anderen het beoordelen.

1 KORINTHE 14:29

14

Voorspellingen als toets voor profeten

in één gemeente in Korinthe. Er moeten dus honderden, misschien wel duizenden profeten zijn geweest. Geen van hun geschriften, als ze überhaupt iets geschreven hebben, is ooit in het Nieuwe Testament van onze Bijbel opgenomen. Maar het Oude Testament is door profeten geschreven, en de boeken die we lezen waren profetische boeken, geschreven door profeten. Het bewijs dat iemand een profeet was, bestond erin dat hij de toekomst kon voorspellen. Dat wil niet zeggen dat het voorspellen van de toekomst het voornaamste was wat de profeten deden. Het was het bewijs dat

iemand een profeet was. In Deuteronomium 18 zegt Mozes dat hij er niet meer zal zijn, maar dat God andere woordvoerders zou sturen om hem te vervangen. In het bijzonder zou God één profeet bij uitstek sturen, en als het volk niet naar hem zou luisteren, zou het worden afgesneden. Maar hij werpt de vraag op: hoe weet je of het een echte profeet is of niet? In Deuteronomium 18:21 en 22 zegt hij:

Wanneer u dan in uw hart zegt: Hoe kunnen wij het woord herkennen dat de HEERE niet gesproken heeft? Wanneer die profeet in de Naam van de HEERE spreekt, en het gebeurt niet en het komt niet uit, dan is dat een woord dat de HEERE niet gesproken heeft. In overmoed heeft die profeet dat gesproken; wees niet bevreesd voor hem.

DEUTERONOMIUM 18:21-22

Wanneer we het boek Jeremia bestuderen, zul je zien dat Jeremia soms naar de valse profeten verwijst, of dat God dat door Jeremia doet. Hij zegt: “Deze profeten spraken in Mijn Naam, maar Ik heb hen niet gezonden. Ik heb niet door hen gesproken. Ik heb niets te zeggen. Zij spreken overmoedig.” Mozes zei dat sommigen dat zouden doen. Je kunt herkennen wie zij zijn wanneer zij iets voorspellen en het niet gebeurt.

Met andere woorden: als een echte profeet iets voorspelt, zal het gebeuren, omdat God weet wat er gaat gebeuren, maar mensen niet. Daarom zal iemand die doet alsof hij een profeet is, het waarschijnlijk niet bij het juiste eind hebben. Sommige mensen kunnen het door louter toeval goed hebben, maar niet consequent. Een profeet moet het honderd procent bij het juiste eind hebben. Als dat niet zo is, is er geen reden om te geloven dat hij een profeet van God is.

15

Zuivere leer als toets voor profeten

In Deuteronomium 13 staat nog een waarschuwing voor een ander soort valse profeten. In Deuteronomium 13, vers 1 tot en met 3, zei Mozes:

Als in uw midden een profeet opstaat of iemand die dromen heeft, en u een teken of wonder geeft, en dat teken of dat wonder waarvan hij tot u gesproken had, komt en hij zegt: Laten we achter andere goden aan gaan, die u niet kent, en laten we die dienen, luister dan niet naar de woorden van die profeet of naar hem die die dromen heeft! Want de HEERE, uw God, stelt u dan op de proef om te weten of u de HEERE, uw God, liefhebt met heel uw hart en met heel uw ziel.

DEUTERONOMIUM 13:1-3

Let op, hier hebben we een geval waarin een profeet een teken of een wonder geeft, en het komt ook uit. We zagen in hoofdstuk 18 dat hij niet voor de toets slaagt als het niet uitkomt. Maar wat deze profeet zegt, gebeurt werkelijk. Hij heeft het bij het rechte eind. Hij voorspelt iets, en het komt echt uit. Maar er is een ander probleem. Zijn profetie trekt je weg van Jahweh, weg van God. Hij brengt je ertoe andere goden te volgen. Geloof die profeet dan ook niet.

Je kunt een profeet dus op een paar manieren herkennen. Eén manier is dat zijn voorspellingen steeds uitkomen. Maar zelfs als ze uitkomen, moet zijn theologie zo zuiver zijn dat hij je niet van God wegleidt. Als je merkt dat iemand je dingen leert die in strijd zijn met de ware God en ervoor zorgt dat je verkeerd over God gaat denken, of een andere godheid gaat volgen dan Degene Die in de Schrift is geopenbaard, dan is dat een valse profeet. Wij moeten de profeten dus toetsen.

16

Profetische uitspraken beproeven

In 1 Johannes 4 gaat Johannes ervan uit dat de gemeente regelmatig iets van profeten hoort. Dat wil zeggen: van profeten die in hun tijd leefden en zich in hun gemeenten bevonden. In het Nieuwe Testament wordt het woord 'geest' soms gebruikt in de betekenis van een profetische uitspraak. Zo betekent de uitdrukking 'het onderscheiden van geesten' bijvoorbeeld het toetsen van profetieën. En Paulus zegt in 2 Thessalonicenzen:

dat u niet snel aan het wankelen wordt gebracht of verschrikt, niet door een uiting van de geest, niet door een woord, en ook niet door een brief die van ons afkomstig zou zijn, alsof de dag van Christus al aangebroken zou zijn.

2 THESSALONICENZEN 2:2

Daarmee bedoelt hij: door welke profetische uitspraak dan ook die zegt:

dat de dag van de Heer is aangebroken.

Hier in 1 Johannes 4 zegt Johannes:

Geliefden, geloof niet elke geest, maar beproef de geesten of zij uit God zijn; want er zijn veel valse profeten in de wereld uitgegaan.

1 JOHANNES 4:1

Hij bedoelt iedere profetische uitspraak die wordt gedaan.

En vervolgens spreekt hij over mensen die niet belijden dat Jezus in het vlees is gekomen, een bepaalde leerstellige controverse in zijn tijd. Wij zouden kunnen zeggen dat zij valse profeten zijn als ze iets leren wat onwaar is over Jezus.

Maar hij gaat ervan uit dat er profetische uitspraken zullen zijn die niet echt zijn, want hij zegt dat er veel valse profeten rondlopen, kennelijk ook in de gemeente. Daarom zegt hij dat je zulke geesten, zulke uitspraken, niet zomaar moet aannemen omdat ze beweren van God te komen.

17

Goedgelovigheid rond moderne profetieën

In veel gevallen bestaat er een grote goedgelovigheid binnen dat deel van de gemeente dat naar profetieën luistert. Dat deel wordt meestal de charismatische stroming genoemd. Ik behoor zelf trouwens tot die stroming. Ik geloof in de gave van profetie. Als je gelooft dat de charismatische gaven ook voor deze tijd zijn, ben je strikt genomen charismatisch, want het woord ‘charismatisch’ komt van het woord charisma, de gaven. Als je gelooft dat de gaven van de Geest ook voor deze tijd zijn en dat ze niet zijn opgehouden in de tijd van de apostelen, dan ben je strikt genomen charismatisch. Als je dat niet gelooft, ben je een cessationist. Je gelooft dan dat de gaven in de eerste eeuw zijn opgehouden. Volgens die definities ben ik charismatisch.

Toch merk ik dat er in charismatische kringen vaak zo’n groot verlangen bestaat om profetische woorden te horen, dat bijna alle profetische woorden als echt worden aanvaard. Mensen kunnen allerlei vreemde dingen zeggen en die worden helemaal niet getoetst. Maar als je een profeet toetst, en vooral als je hem onderbreekt en zegt: ‘Wacht even. Ik denk niet dat dit van God komt. Ik denk dat dit vals is,’ zeggen sommige mensen:

Raak Mijn gezalfden niet aan, doe Mijn profeten geen kwaad.

PSALMEN 105:15

Nou, dat zal ik niet doen, maar jij bent niet zo'n gezalfde. Dat heb je zojuist bewezen met je valse profetie. Jij bent niet gezalfd door de Heilige Geest. Het is mijn taak profeten te beoordelen. Paulus zei:

En laten twee of drie profeten spreken, en laten de anderen het beoordelen.

1 KORINTHE 14:29

We moeten profetieën dus beoordelen.

Als iemand zegt: 'Heb je dan geen respect voor het Woord van God? Hoe durf je jouw nietige onderscheidingsvermogen en persoonlijke oordeel tegenover het Woord van de Heere te stellen?' dan is dat niet wat ik doe. Ik gebruik mijn nietige oordeel en onderscheidingsvermogen om vast te stellen of dat het Woord van de Heere is. Ik doe dat omdat ik genoeg respect voor het Woord van de Heere heb om geen genoeg te nemen met namaak.

18

Bereidheid om profetie te laten toetsen

Mensen die niet willen dat hun woorden worden beoordeeld, moeten niet spreken. Want zij hebben niet genoeg respect voor het Woord van God om de gemeente de gelegenheid te geven met zekerheid vast te stellen of het het Woord van God is, of alleen het woord van een mens die wil dat je denkt dat het het Woord van God is.

Ik was eens bij een bijeenkomst op onze eigen school in Oregon, en we hadden een gastspreker die de bijeenkomst leidde. Hij zei: 'Als iemand hier een profetisch woord heeft, willen we dat je je vrij voelt om het tijdens de bijeenkomst uit te spreken.'

Daar had ik geen bezwaar tegen, maar ik zei: 'En we zullen het beoordelen.'

Ik had niet door dat hij daar zeer door beledigd was. Later zei hij tegen me: 'Dat was erg beledigend. Begrijp je dan niet dat niemand nu nog een profetisch woord zou uitspreken, nu ze weten dat wij het zullen beoordelen?'

Ik zou zeggen: „Dan moeten ze het niet uitspreken.” Stel dat iemand mij uitnodigde om ergens te spreken en zei: „Steve, je mag onderwijzen wat je maar wilt, maar we gaan wel beoordelen wat je zegt.” En stel dat ik dan zei: „Dan spreek ik niet.” Wat zeg ik daarmee? Ik zeg dat ik niet denk dat wat ik zeg echt genoeg is om toetsing te doorstaan. Iedereen die namens God spreekt, moet bereid zijn om getoetst en gecorrigeerd te worden als zijn woord niet werkelijk van de Heere afkomstig is.

19

Het voortbestaan van de gave van profetie

Ik geloof dat het tegenwoordig heel gebruikelijk is dat sommige mensen zeggen: „Aldus spreekt de Heere”, terwijl het niet de Heere is. Maar in het andere kamp is het net zo gebruikelijk om tegenwoordig geen enkele profetische uiting te aanvaarden en te doen alsof de gave van profetie niet meer bestaat.

De gave van profetie bestaat al sinds de tijd van Abel. Dat is behoorlijk vroeg in de menselijke geschiedenis. Jezus zei dat Abel een profeet was. In Lukas 11, de verzen 50 en 51, zei Jezus:

opdat van dit geslacht afgeëist wordt het bloed van alle profeten dat van de grondlegging van de wereld af vergoten is, van het bloed van Abel tot het bloed van Zacharia, die omgebracht is tussen het altaar en het huis van God. Ja, Ik zeg u, het zal afgeëist worden van dit geslacht.

LUKAS 11:50-51

Hij sprak dus over het bloed van alle profeten, van Abel tot Zacharia. Jezus rekende Abel tot de profeten. Vanaf het begin van de mensheid begon God profeten te geven. De gedachte dat Hij daarmee ophield nadat de apostelen waren gestorven, is volkomen kunstmatig. Niets in de Bijbel geeft ook maar de geringste aanwijzing dat Gods karakter zo veranderd is dat Hij niet meer wil spreken, of dat Hij mensen alleen brieven wil schrijven en niet wil dat ze ooit nog Zijn stem horen.

Maar zoals in alle tijden moeten profeten zorgvuldig onderscheiden wat het Woord van de Heere werkelijk is. Zelf heb ik nooit geprofeteerd. Ik kom al 43 jaar in charismatische samenkomsten. Ik werd in 1970 vervuld met de Geest—42 jaar dus, denk ik. Vaak werden er profetieën uitgesproken, en soms kwam er iets in mij op: „Ik vraag me af of dat van de Heere komt. Ik vraag me af of ik dat moet uitspreken.” Maar ik deed het niet. Misschien was ik te terughoudend, maar ik heb te veel eerbied voor het Woord van God om er zomaar iets uit te flappen en te beweren dat het het Woord van God is, terwijl dat misschien niet zo is. Ik heb feitelijk nooit onder welke omstandigheden dan ook profetisch gesproken. Misschien heb ik het soms gedaan zonder het te weten, maar dat zou ik niet met zekerheid durven zeggen.

20

Profetie is geen christelijke waarzeggerij

Wat is het doel van voorspellingen binnen profetie? Veel mensen denken dat God de gave van profetie heeft gegeven, zodat we een soort door God goedgekeurde tegenhanger van waarzeggerij zouden hebben. Mensen willen tenslotte heel graag weten wat de toekomst brengt. Iedereen is daar nieuwsgierig naar. Wie zou niet willen weten wat de toekomst brengt? Stel dat je naar de toekomst kon gaan en terug kon komen met kennis van wat er zal gebeuren. Je zou dan weten hoe de aandelenmarkt zich zal ontwikkelen en wie een toekomstige World Series zal winnen. Belangrijker nog: je zou weten wat er met je huwelijk, je kinderen en je eigen leven zal gebeuren, hoe je zult sterven, hoe je gezondheid zich zal ontwikkelen en wat er met de economie zal gebeuren. Wie zou de toekomst niet op die manier willen kennen?

Daarom gaan mensen naar waarzeggers, handlezers en allerlei anderen om te proberen te ontdekken wat de toekomst brengt. Dat alles is in de Schrift verboden. De Bijbel verbiedt iedere betrokkenheid bij het occulte. Ik herinner me dat er in de jaren zeventig, toen ik net in de bediening stond, bepaalde leraren over Bijbelse profetie waren. Er waren er veel, en die zijn er nog steeds, maar begin jaren zeventig werd het een nieuwe bedrijfstak, nadat Hal Lindsey *The Late Great Planet Earth* had geschreven. Dat boek werd voorgesteld als een uitleg van Bijbelse profetie. Overal

waren er opeens leraren in Bijbelse profetie. Ik heb velen van hen gehoord, en in bepaalde opzichten was ik er in mijn jonge jaren zelf een van. Ik nam hun ideeën over en herhaalde die.

Ik herinner me dat ik hen hoorde zeggen wat ik zojuist zei: mensen zijn altijd nieuwsgierig naar de toekomst. God verbiedt ons om naar waarzeggers, occultisten enzovoort te gaan, en daarom heeft God ons Zijn eigen versie gegeven. Hij heeft ons onze eigen manier gegeven om de toekomst betrouwbaar van Hem te vernemen, zonder dat we naar demonische bronnen hoeven te gaan om die informatie te krijgen. Dat is profetie—voorspellende profetie.

Deze uitleg gaf mij en vele anderen beslist de indruk dat God dingen door de profeten voorspelde, zodat onze nieuwsgierigheid naar de toekomst bevredigd kon worden. Daarom wilden we het boek Openbaring veel bestuderen om de toekomst te begrijpen. Hoe meer ik het boek Openbaring las, hoe minder ik van de toekomst begreep. Zou jij zeggen dat je door het lezen van het boek Openbaring nu een echt helder beeld hebt van alles wat er de komende paar jaar zal gebeuren? Ik niet.

De waarheid is dat Bijbelse profetie geen duidelijk beeld van de toekomst geeft. Dat heeft ze eigenlijk nooit gedaan. Bijbelse profetie is doorgaans duister, en als je haar hebt gelezen, weet je dat ze duister is. Maar nadat ze vervuld is, wordt ze duidelijk. Vaak staat er in het Nieuwe Testament dat de discipelen de Schrift niet begrepen waarin stond dat dit moest gebeuren. Toen Jezus het vervolgens deed, herinnerden ze het zich en zeiden ze: „O ja, dát was het.” Met andere woorden, vaak kun je niet eens weten wat de Schrift bedoelde totdat het gebeurt. Dan zeg je: „O, nu begrijp ik het. Dat is wat er voorspeld was.” Zo hoort het eigenlijk te werken.

Maar de vraag is dan: wat had je eraan, als je niet eens weet wat de profetie betekent voordat het gebeurt? Tegen de tijd dat het gebeurt, zou je het ook zonder profetie wel weten, want je bent erbij en je ziet het, of je kunt het in de kranten lezen. Waarom werd de profetie dan in de eerste plaats gegeven?

21

Waarom God toekomstige dingen voorspelt

Het antwoord wordt in de Schrift gegeven. Het is precies het tegenovergestelde van wat mij werd geleerd toen ik jong was. Het is niet zo dat God onze nieuwsgierigheid naar de toekomst wil bevredigen. Dat kan profetie eigenlijk niet. Maar dit is de reden. In Johannes 13:19 zei Jezus:

Nu al zeg Ik het u voordat het gebeurt, opdat wanneer het gebeurt, u zult geloven dat Ik het ben.

JOHANNES 13:19

Met andere woorden, het doel van Mijn voorspelling wordt pas bereikt wanneer de profetie in vervulling gaat. Dan heeft die haar doel gediend. Die zal je laten zien dat Ik wist waar Ik het over had, en dat Ik daarom Degene ben Die Ik beweer te zijn. Met andere woorden, het bevestigt de geloofwaardigheid van de profeet. De vervulling van de woorden van de profeet bewijst dat hij een profeet is. Daar dient het voor. Je weet pas dat hij een profeet is wanneer de vervulling komt. Maar wanneer die komt, zeg je: 'O, oké.' In Johannes 14:29 zegt Jezus ongeveer hetzelfde:

En nu heb Ik het u gezegd voordat het zal gebeuren, opdat, wanneer het gebeurt, u zult geloven.

JOHANNES 14:29

Het doel van een voorspelling, zei Jezus, is dus dat je, wanneer het gebeurt, zult weten dat degene die het voorspelde wist waar hij het over had en zulke dingen niet zonder inspiratie had kunnen weten.

De rockopera Jesus Christ Superstar uit het begin van de jaren zeventig was beslist geen christelijke productie. De boodschap ervan is helemaal niet christelijk, maar er zat een interessante zin in nadat Petrus Jezus driemaal had verloochend. Jezus had dat natuurlijk in de bovenzaal voorspeld. Maria Magdalena zegt dan: 'Het is wat Hij ons vertelde dat je zou doen. Ik vraag me af hoe Hij het wist.'

Dat is een heel, heel belangrijke vraag. Hoe wist Hij het? Hoe wist Hij dat Petrus Hem driemaal zou verloochenen voordat de haan tweemaal zou kraaien? Dat is de vraag, nietwaar? Hoe wisten de profeten deze dingen? Hoe wisten de profeten hoe Babylon zou vallen, of Tyrus zou vallen, of welke wereldrijken na hun eigen tijd achtereenvolgens zouden opkomen, of hoe de Messias zou zijn? Hoe wisten ze die dingen?

Het antwoord is dat ze geïnspireerd waren, en dat is het bewijs ervan. Dat zijn hun geloofsbrieven. Voorspellende profetie is het bewijs dat iemand een ware profeet is.

22

Joseph Smith getoetst als profeet

Wanneer mormonen tegen me zeggen: ‘Waarom geloof je niet dat Joseph Smith een profeet is?’ zeg ik: ‘Waarom geloof jij dat wel?’ Ik benader de vraag niet respectloos. Ik wil het alleen weten. Je vertelt mij dat deze man is opgestaan en een profeet van God is. Ook zou hij in de laatste dagen het ware christendom herstellen, nadat dit eeuwenlang verloren was geweest, en zou hij degene zijn die weet hoe het werkelijk zit. Dat is een interessante bewering. Kun je me een reden geven om die te geloven?

Het is niet genoeg om te zeggen: ‘Ik zal een brandend gevoel in mijn boezem krijgen,’ want volgens mij krijgen hindoes af en toe ook een brandend gevoel in hun boezem, afhankelijk van hoeveel curry ze eten. Ik heb van tijd tot tijd ook een brandend gevoel in mijn boezem gehad. Maar dat is werkelijk alles wat de mormoon als bovennatuurlijk bewijs kan aanvoeren. Is er bovennatuurlijk bewijs dat Joseph Smith een profeet is? ‘O, wat is dat dan?’ ‘Ik kreeg dat brandende gevoel vanbinnen toen ik God vroeg mij te laten zien of hij dat was.’

Weet je dan niet dat er in elke religie mensen zijn die vanbinnen een brandend gevoel krijgen? Dat is niet genoeg. Laat me eens zien of Joseph Smith geregeld de toekomst kan voorspellen en of die voorspellingen uitkomen. De Bijbel zei dat dát het bewijs is dat iemand een profeet is. Deed hij dat? Nee. Met andere woorden, hij is gewoon een man die beweert een profeet te zijn. Waarom zou iemand zijn leven op het waarheidsgehalte van zijn woorden inzetten?

Dat is nu precies waar het om gaat. God wil dat wij ons leven inzetten op het waarheidsgehalte van wat Zijn Woord zegt. Daarom wil Hij dat wij een zeker, onmiskenbaar bewijs hebben waaraan we kunnen zien wanneer het Zijn Woord is en wanneer niet. Dat is wat Mozes zei:

Wanneer u dan in uw hart zegt: Hoe kunnen wij het woord herkennen dat de HEERE niet gesproken heeft? Wanneer die profeet in de Naam van de HEERE spreekt, en het gebeurt niet en het komt niet uit, dan is dat een woord dat de HEERE niet gesproken heeft. In overmoed heeft die profeet dat gesproken; wees niet bevreesd voor hem.

DEUTERONOMIUM 18:21-22

En:

Als in uw midden een profeet opstaat of iemand die dromen heeft, en u een teken of wonder geeft, en dat teken of dat wonder waarvan hij tot u gesproken had, komt en hij zegt: Laten we achter andere goden aan gaan, die u niet kent, en laten we die dienen, luister dan niet naar de woorden van die profeet of naar hem die die dromen heeft! Want de HEERE, uw God, stelt u dan op de proef om te weten of u de HEERE, uw God, liefhebt met heel uw hart en met heel uw ziel.

DEUTERONOMIUM 13:1-3

Dat klinkt mij trouwens als Joseph Smith in de oren. Hij voerde beslist nieuwe goden in die het christendom niet had onderwezen en die de Bijbel niet leert. Er zijn valse profeten. Johannes zei:

Geliefden, geloof niet elke geest, maar beproef de geesten of zij uit God zijn; want er zijn veel valse profeten in de wereld uitgegaan.

1 JOHANNES 4:1

Sommigen van hen hebben bewegingen met miljoenen volgelingen.

23

Oude talen, culturen en verloren geschiedenis

De profetische boeken zijn moeilijk, zoals ik al zei. Waarom zijn ze moeilijk? Daar zijn verschillende redenen voor. Om te beginnen moeten we beseffen dat ze duizenden jaren geleden geschreven zijn. De Bijbelboeken zijn waarschijnlijk de enige boeken van die ouderdom die de gemiddelde moderne mens zal lezen. Er zijn andere boeken die even oud zijn. Er zijn Griekse en Latijnse geschiedschrijvers en filosofen, enzovoort, van wie de werken beschikbaar zijn. Er zijn andere boeken uit de oudheid, maar de meesten van ons besteden niet erg veel tijd aan het lezen van deze oude klassieke werken, en we zijn niet speciaal opgeleid om ze te begrijpen.

Je moet beseffen dat als je tegenwoordig naar een andere cultuur gaat, de taal leert en de literatuur leest, je zult merken dat ze uitdrukkingen en dergelijke hebben die in jouw taal niet bestaan. Je zult dingen over hun cultuur moeten leren. Je zult bijzondere moeite moeten doen om dingen te leren waarmee de mensen die die taal spreken zijn opgegroeid. Zij hoeven daar geen bijzondere moeite voor te doen.

Soms zeggen mensen: „Waarom moet je Grieks en Hebreeuws leren en een geleerde worden om de Bijbel te lezen? De Bijbel is voor gewone mensen geschreven.” Ja, hij is geschreven voor gewone mensen die Grieks en Hebreeuws kenden. Daarom is dat nodig. Zij kenden Grieks en Hebreeuws zoals jij Nederlands of Koreaans kent, of wat je

moedertaal ook is. Wij kennen die talen niet. Daarom moeten wij geleerden worden om de Bijbel te begrijpen. Gewone mensen beheersten het Grieks in die tijd beter dan onze huidige deskundigen.

Het gaat niet alleen om de taal, maar ook om de uitdrukkingen en de manier van denken. We hebben het over mensen uit het Midden-Oosten, niet over westerse mensen; niet over moderne mensen, maar over mensen uit de oudheid. Hun manieren van communiceren verschillen van de onze. Vooral de profeten gebruiken veel uitdrukkingen en andere dingen die voor ons moeilijk zijn. In de aantekeningen heb ik daar voorbeelden van gegeven. Het zijn verwijzingen naar gevallen waarin je zult merken dat dit inderdaad zo is.

Er zijn bijvoorbeeld verwijzingen naar historische gebeurtenissen waarover weinig bekend is. In Jesaja zullen we bijvoorbeeld lange profetieën lezen over de ondergang van Moab. Er zijn geen uitvoerige verslagen voor ons bewaard gebleven over wat er met Moab is gebeurd. Samenlevingen uit de oudheid die vernietigd zijn, hebben vaak geen uitvoerige verslagen van de bijzonderheden nagelaten. Geschiedkundige verslagen over deze oude volken ontbreken of zijn moeilijk te vinden. De Bijbel vormt daarop een uitzondering, omdat daarin de geschiedenis van Israël bewaard is gebleven, naar wij geloven door Gods eigen voorzienigheid. Afgezien daarvan is het heel ongewoon dat de geschiedenis van een oud en vooral onbekend volk tot in bijzonderheden voor ons bewaard is gebleven.

Dus lezen we profetieën over wat er met Edom, Moab, Ammon of een dergelijk volk zal gebeuren, en in veel gevallen weten we niet wat er gebeurd is. Die informatie is niet voor ons beschikbaar. Ze is niet voor ons bewaard gebleven. Dat maakt het moeilijk. We lezen profetieën en denken: „Wat is dat? Ik vraag me af hoe dat is uitgekomen.” We weten het gewoon niet. In sommige gevallen zullen we het waarschijnlijk nooit weten. Er zijn dus verwijzingen naar onbekende historische gebeurtenissen.

24

Poëtische vorm en beeldspraak

Er is ook poëtische beeldspraak. Bijna alle profeten gebruiken poëzie als literair medium. In elke moderne Bijbel wordt dat duidelijk. Ik zeg modern, omdat de King James Version de tekst niet zo opmaakt dat je kunt zien wanneer iets poëzie is en wanneer niet. Hebreeuwse poëzie heeft een heel kenmerkende vorm die geleerden kunnen herkennen. Toen de King James Version werd uitgegeven, vond men het niet belangrijk om de poëtische gedeelten te onderscheiden van de prozagedelten. Daarom zette men de hele tekst in de vorm van alinea's. Een moderne Engelse vertaling doet dat anders.

Prediker hoofdstuk 12 is daar bijvoorbeeld een heel goed voorbeeld van. Als je de New King James Version hebt, zoals ik, of een andere moderne vertaling, zul je dit zien. In Prediker 12 zijn de verzen 1 tot en met 8 poëzie. De verzen 9 tot en met 12 zijn dat niet. Vervolgens zijn de verzen 13 en 14 dat wel. Je kunt het verschil zien aan de manier waarop de tekst is opgemaakt. De verzen 9 tot en met 12 staan in blokken met alineatekst, maar de rest is in versregels opgemaakt. Dat komt doordat een deel van het materiaal in poëzie geschreven is en een ander deel niet.

Als je bijna ieder willekeurig hoofdstuk in Jesaja neemt, zul je zien dat het grootste deel van het materiaal poëzie is. Hetzelfde zul je aantreffen in Jeremia en in veel andere boeken. Niet alles is poëzie. Sommige gedeelten staan in blokvormige alinea's; dat is proza. Maar veel ervan is poëzie. Gewoonlijk zijn de profetische godsspraken in poëtische vorm geschreven.

Poëzie verschilt van nature van proza. De meeste poëzie is niet letterlijk. De meeste poëzie wordt geschreven in beeldende, bloemrijke taal en beeldspraak. Ze is impressionistisch. In veel gevallen is ze meer bedoeld om een bepaald gevoel en een bepaalde indruk over te brengen dan om rechtstreekse informatie te geven. Er staat wel informatie in. Een dichter brengt altijd zijn ideeën tot uitdrukking, maar hij doet dat anders dan hij in een gewoon gesprek zou doen. Hij probeert er iets kunstzinnigs

van te maken. Hij probeert niet alleen het verstand, maar ook de emoties te raken. Omdat veel profeten in poëzie schrijven, gebruiken ze taal die niet letterlijk is, zoals heel duidelijk blijkt.

25

Apocalyptische beelden en hyperbool

Ze gebruiken bijvoorbeeld apocalyptische beeldspraak. Apocalyptisch verwijst naar literatuur die sterk lijkt op het boek Openbaring. Het boek Openbaring wordt in het Grieks de Apocalyps genoemd, een apokalupsis. Als je het boek Openbaring hebt gelezen, weet je dat het een heel ongebruikelijke literaire stijl heeft. Die stijl komt ook bij veel profeten van het Oude Testament voor. Wanneer die stijl daar wordt aangetroffen, wordt hij de apocalyptische stijl genoemd.

Gewoonlijk gaat het daarbij om aardbevingen, vulkanen, bergen die zich verplaatsen, de aarde die openscheurt en vuur dat uit de hemel neerdaalt. Deze dramatische, wereldschokkende gebeurtenissen worden in apocalyptische literatuur gebruikt als voorstelling van zaken als een oorlog of de val van een rijk, zoals gemakkelijk kan worden aangetoond. De sterren vielen uit de hemel toen Babylon viel. De zon werd verduisterd en de maan gaf haar licht niet meer toen Egypte door Babylon werd veroverd, volgens de profeten. Dit wordt apocalyptische beeldspraak genoemd. Je ziet die in Openbaring en ook bij de profeten van het Oude Testament. Het is niet wat wij in moderne westerse literatuur gewend zijn, maar het komt heel vaak voor. We moeten eraan gewend raken wanneer we de Bijbel lezen.

Er is ook het gebruik van hyperbool. Wat is hyperbool? Hyperbool is overdrijving, maar het is niet zomaar overdrijving. Gewoonlijk beschouwen we overdrijven als een manier om oneerlijk te zijn. Je overdrijft hoeveel geld je verdient. Je overdrijft hoe jong je bent. Je overdrijft hoe groot de vis was die je ving en die ontsnapte. Dit is gewoonlijk een vorm van liegen. Maar hyperbool is geen vorm van liegen. Het is een overdrijving waarvan iedereen geacht wordt te herkennen dat het een overdrijving is. Bijvoorbeeld: 'Ik heb je wel een miljoen keer gezegd dat je het licht uit moet doen wanneer je de kamer verlaat.'

Niemand heeft ooit één bepaald ding een miljoen keer gezegd. Je hebt in een mensenleven niet genoeg tijd om hetzelfde een miljoen keer te zeggen. Niemand verwacht dat dit letterlijk wordt opgevat. Je hebt het niet een miljoen keer gezegd, maar dat maakt je niet uit. Je bedoelde niet dat je het werkelijk een miljoen keer had gezegd. Je bedoelt dat je het vaker hebt gezegd dan je je wilt herinneren. Dat is een overdrijving om iets te benadrukken, om je punt krachtig duidelijk te maken.

Zulke overdrijvingen zijn overal in de Schrift te vinden. Jezus gebruikte ze vaak.

Als iemand tot Mij komt en niet haat zijn eigen vader en moeder en vrouw en kinderen en broers en zusters, ja, ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn.

LUKAS 14:26

Dat is hyperbool.

En als uw hand u doet struikelen, hak hem dan af; het is beter voor u verminkt het leven in te gaan dan met twee handen heen te gaan in de hel, in het onuitblusbare vuur,

MARKUS 9:43

Dat is hyperbool. Dit zijn overdrijvingen. Daarmee wordt een punt bijna tot in het belachelijke doorgetrokken om het duidelijk te maken.

Ook in de oudtestamentische profeten staat veel hyperbool. Het is een van de dichterlijke stijlmiddelen. In je aantekeningen worden enkele voorbeelden gegeven.

26

Geestelijke taal en uitgebeelde boodschappen

Er is ook vergeestelijkt taalgebruik. Daarmee bedoel ik dat de profeet soms over Israël, Sion of Jeruzalem spreekt, terwijl je zult merken dat de tekst in werkelijkheid niet over de fysieke stad Jeruzalem, de fysieke berg Sion of het etnische Israël gaat. Vaak

gaat het over het verlost volk dat de Messias volgt, dat wij tegenwoordig de gemeente zouden noemen. Israël werd in het Griekse Oude Testament natuurlijk de gemeente, of ekklesia, genoemd. Maar het punt is dat het vaak niet om het fysieke, maar om het geestelijke gaat.

Hoe weten we dat? In de meeste gevallen weten we het doordat het Nieuwe Testament die verzen aanhaalt en ze voor ons op die manier toepast. Maar in sommige gevallen gaat iets wat wij misschien letterlijk zouden willen opvatten in werkelijkheid over iets geestelijks. Die gevallen moeten worden herkend. In de meeste gevallen kunnen ze aan bepaalde factoren worden herkend, vooral aan het gebruik ervan in het Nieuwe Testament.

De profeten doen vreemde dingen, zoals hun boodschappen uitbeelden. Er zijn uitgebeelde gelijkenissen. Jesaja liep drie jaar lang naakt door Jeruzalem om iets duidelijk te maken. Jeremia legde een juk op zijn nek, zoals een os dat zou dragen, om iets duidelijk te maken. Ezechiël schoor al zijn haar af en verdeelde het in drie delen. Hij verbrandde een deel, hakte een deel fijn en wierp een deel in de wind om iets duidelijk te maken. Deze mannen beeldden hun boodschap uit.

Hosea trouwde met een vrouw van wie hij wist dat ze hem ontrouw zou zijn, om iets duidelijk te maken. Jeremia kreeg te horen dat hij niet moest trouwen, om iets duidelijk te maken. Ezechiël kreeg te horen dat hij niet mocht huilen toen zijn vrouw stierf, om iets duidelijk te maken. Deze profeten moesten hun boodschap voorleven en die soms zichtbaar uitbeelden, want een beeld zegt meer dan duizend woorden.

De dingen die ze deden waren vreemd, maar dat was met opzet. De vreemdheid van hun daden blijft in je geheugen hangen. Als je iets gewoons ziet, herinner je je niet eens dat je het hebt gezien. Als je iets heel vreemds ziet, vertel je iedereen dat je het hebt gezien: 'Ik heb vandaag toch zoiets vreemds gezien. Ik weet niet wat het betekent.' De vreemdheid van hun daden is opzettelijk. Ze trekt de aandacht, wekt nieuwsgierigheid en blijft in het geheugen hangen. Daarom gebod God deze profeten vaak om deze dingen uit te beelden.

27

Typologie en voorafschaduwing

Er is ook wat we typologisch gebruik van informatie zouden kunnen noemen: dingen in het Oude Testament die een voorafschaduwing zijn van iets in het Nieuwe Testament. Iets waarmee waarschijnlijk iedereen vertrouwd is, is dat de oudtestamentische offers een type en schaduw waren van het offer van Christus aan het kruis. Het Nieuwe Testament zegt dat er typen zijn. De term wordt in het Griekse Nieuwe Testament gebruikt: *tupos*. Het betekent een patroon of een vorm. Iets in het Oude Testament kan dus een patroon zijn voor iets wat in het Nieuwe Testament op geestelijke wijze zal gebeuren.

De profeten spreken bijvoorbeeld vaak over de uittocht, terwijl ze in werkelijkheid over iets typologisch spreken. Ze spreken erover dat Jezus ons bevrijdt. Zelfs Mozes en Elia spraken op de berg der verheerlijking, toen ze in Lukas 9 met Jezus spraken, met Hem over de uittocht die Jezus in Jeruzalem zou volbrengen. Het hier gebruikte Griekse woord is *exodos*; de HSV geeft het in Lukas 9:31 weer als „heengaan”. Zoals Mozes het volk bij de uittocht uit Egypte had geleid, zo was die uittocht een type en een schaduw, een voorafschaduwing van de uittocht die Christus in Jeruzalem zou volbrengen. Dat is de bevrijding van Zijn volk uit de zonde, in tegenstelling tot de bevrijding van het volk uit Egypte. Egypte en de uittocht waren een type van behoud.

Ook de bevrijding van de Joden uit Babylon in de tijd van Zerubbabel en Kores wordt in de profeten gebruikt als een type van nieuwtestamentisch behoud. Het is niet altijd duidelijk, maar ook hier wordt het duidelijk wanneer de schrijvers van het Nieuwe Testament die verzen aanhalen en ze op die manier toepassen.

Dat brengt ons bij ons laatste punt: het Nieuwe Testament biedt ons inderdaad de sleutel om de profetieën te begrijpen. Hoe weten we dat bepaalde dingen bij de profeten iets anders betekenen dan wat wij zouden hebben gedacht? Misschien hebben we er een vermoeden over. Misschien hebben we het gevoel dat God ons laat zien dat het zus of zo betekent, en misschien hebben we gelijk. Maar hoe zouden we weten of we gelijk hebben? Dat is subjectief.

28

Het Nieuwe Testament als sleutel

Er is een objectieve sleutel om de profetieën te begrijpen: het Nieuwe Testament. Het Nieuwe Testament citeert uitvoerig uit de profeten en past de profetieën toe op gebeurtenissen en situaties die wij in het Nieuwe Testament kunnen herkennen. Daardoor kunnen we terugkijken en daadwerkelijk zien dat het Nieuwe Testament de Schrift op deze specifieke manier begreep, en dat dit dus de bedoelde betekenis moet zijn. Soms is dat verrassend. In 1 Petrus, hoofdstuk 1, vers 10 tot en met 12, zei Petrus dat de profeten van vroeger hun eigen geschriften niet begrepen. Er staat:

Naar deze zaligheid hebben de profeten, die geprofeteerd hebben over de genade die aan u bewezen is, gezocht en gespeurd. Zij onderzochten op welke en wat voor tijd de Geest van Christus, Die in hen was, doelde, toen Hij tevoren getuigde van het lijden dat op Christus komen zou, en ook van de heerlijkheid daarna. Aan hen werd geopenbaard dat zij niet zichzelf, maar ons dienden in de dingen die u nu verkondigd zijn door hen die u het Evangelie verkondigd hebben door de Heilige Geest, Die vanuit de hemel gezonden is; dingen, waarin de engelen begerig zijn zich te verdiepen.

1 PETRUS 1:10-12

Maar hij zegt dat God hun liet zien dat deze kennis niet voor hen bestemd was, maar voor ons, die het Evangelie hebben horen verkondigen. Met andere woorden, de oudtestamentische profeten wisten zelf wat God had gezegd, maar ze wisten niet wat Hij ermee bedoelde. De schrijvers van het Nieuwe Testament wisten dat echter wel.

Paulus zei dit wel vier of vijf keer:

dat in andere tijden niet bekendgemaakt is aan de mensenkinderen, zoals het nu geopenbaard is aan Zijn heilige apostelen en profeten door de Geest,

EFEZE 3:5

Dat wil zeggen dat dingen die in het Oude Testament onduidelijk waren, in het Nieuwe duidelijk werden gemaakt.

In Lukas 24:45 ontmoette Jezus na Zijn opstanding Zijn discipelen in de bovenzaal. Er staat:

Toen opende Hij hun verstand zodat zij de Schriften begrepen.

LUKAS 24:45

29

De Geest onthult de betekenis van de profeten

De enige Schriften die er toen waren, waren de Schriften van het Oude Testament. Er was geen Nieuw Testament. Jezus opende hun verstand, zodat ze de oudtestamentische Schriften zouden begrijpen. Waarom konden ze er niet gewoon met een rabbijn over gaan praten? De rabbijnen begrepen ze niet. De profeten zelf begrepen ze niet. Hoe konden de rabbijnen, die niet geïnspireerd waren, ze dan begrijpen? Waarom zouden we geloven dat de niet-geïnspireerde Joodse rabbijnen de profeten correct begrepen, terwijl Jezus op bovennatuurlijke wijze het verstand van Zijn discipelen moest openen, zodat zij ze zouden begrijpen?

Met andere woorden, er waren betekenissen in de profeten die de Heilige Geest bedoelde, maar die niemand zou begrijpen zonder dat de Heilige Geest ze ons bekendmaakte. Hij maakte ze aan de discipelen bekend. Daarom hadden zij gelijk wanneer ze schreven en zeiden:

Hiermee ging dat Schriftgedeelte in vervulling; hiermee ging dat Schriftgedeelte in vervulling. Misschien zouden wij het zelf niet zo hebben opgevat. We zouden het verband niet hebben gezien. In sommige gevallen lijkt het alsof ze de tekst werkelijk heel ver oprekken. Maar Jezus opende hun verstand, dus wat zij zeiden is waar. Wat zij zeiden, ontsluit de code.

In 2 Korinthe, hoofdstuk 3, vers 14, zei Paulus dat er tot op de dag van vandaag een sluier over de ogen en het verstand van Joodse mensen ligt wanneer zij het Oude Testament lezen, omdat ze niet begrijpen wat het betekent. Het is alsof God een sluier over hun ogen en verstand heeft gelegd. De oudtestamentische profetieën bevatten iets duisters dat de natuurlijke mens niet kan aannemen. Paulus zei in 1 Korinthe 2, vers 14:

Maar de natuurlijke mens neemt de dingen van de Geest van God niet aan, want ze zijn dwaasheid voor hem. Hij kan ze ook niet leren kennen, omdat ze geestelijk beoordeeld worden.

1 KORINTHE 2:14

Dus de Joodse rabbijn, die natuurlijk met alle oorspronkelijke interpretaties van de profeten is gekomen die tegenwoordig bij het orthodoxe jodendom horen, is een natuurlijk mens. Hij is geen geestelijk mens. Hij is gewoon een gewone man die bij een andere rabbijn is gaan studeren. De profeten die hij leest, begrepen zelf niet eens wat ze zeiden. Hij begrijpt het beslist niet. Er ligt een sluier over zijn hart. Hij begrijpt het niet.

Maar Paulus zei in 2 Korinthe 3:

Wanneer zij zich tot de Heere bekeren, wordt de sluier weggenomen.

2 KORINTHE 3:16

Wanneer je tot Christus komt en de Heilige Geest ontvangt, en je je onder het onderwijs van Christus en Zijn apostelen stelt, dan wordt die sluier weggenomen. De werkelijke betekenis van de profeten komt dan naar voren.

Wanneer we dus samen de profeten bestuderen, zullen we onze tijd besteden aan het proberen te begrijpen van wat volgens de apostelen de betekenis van deze dingen was. We zouden kunnen gissen. We zouden eindeloos kunnen speculeren. Misschien zijn we heel creatief en komen we met bijzonder interessante dingen, maar die hebben dan geen enkel gezag. Het zal niet de juiste interpretatie zijn als die niet overeenkomt met wat de apostelen zeiden. Zij zijn degenen van wie Jezus het verstand verlichtte en aan wie Hij vertelde wat het werkelijk betekent. Anders zal het duister blijven.

De vruchtbaarste manier om het Oude Testament te bestuderen is dus door een nieuwtestamentische bril, waarbij we het Nieuwe Testament gebruiken als de sleutel tot de code. Dat is wat we zullen doen wanneer we samen de profeten bestuderen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 1 Korinthe 11
- Numeri 12:2
- Numeri 12:6
- 1 Thessalonicenzen 2:13
- Psalmen 33:6
- Deuteronomium 8:3
- 2 Petrus 1:20
- 2 Petrus 1:21
- Handelingen 17:11
- Daniël 8:2-27
- Daniël 7:1-3
- 1 Korinthe 14:3
- 1 Korinthe 12:28
- 1 Korinthe 14:29
- Deuteronomium 18:21-22
- Deuteronomium 13:1-3
- 2 Thessalonicenzen 2:2
- 1 Johannes 4:1

- Psalmen 105:15
- Lukas 11:50-51
- Johannes 13:19
- Johannes 14:29
- Lukas 14:26
- Markus 9:43
- 1 Petrus 1:10-12
- Efeze 3:5
- Lukas 24:45
- 1 Korinthe 2:14
- 2 Korinthe 3:16

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.